

Bài 29. BẢO VỆ VÀ KHOANH NUÔI RỪNG (1 tiết)

I. MỤC TIÊU BÀI HỌC

Sau bài này, GV phải làm cho HS :

1. Hiểu được ý nghĩa của việc bảo vệ và khoanh nuôi rừng.
2. Hiểu được mục đích, biện pháp bảo vệ và khoanh nuôi rừng.
3. Có ý thức bảo vệ rừng.

II. NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Gợi ý phân bố bài giảng

Bài có 3 phần, trong đó trọng tâm là phần I và II.

I. Ý nghĩa

II. Bảo vệ rừng

III. Khoanh nuôi phục hồi rừng

2. Một số kiến thức bổ sung

Thông tin về thảm họa sinh thái :

Các nhà sinh học đang liên tục báo động về đại khủng hoảng sinh thái chưa từng có trên Trái Đất. Loài người phá rừng là nguyên nhân quan trọng hàng đầu của thảm họa sinh thái : "Con người đi vào rừng và để lại sau lưng mình cả một sa mạc hoang vắng".

Rừng là lá phổi xanh của hành tinh, hiện nay chỉ còn 1/2 diện tích so với thời kỳ xa xưa. Chặt phá rừng như mức độ hiện nay thì từ 5–10 năm sẽ mất khoảng 1 triệu km² rừng. Trước đây đã lâu, Trái Đất được bao phủ bằng nhiều vùng sinh thái đa dạng và giàu có, nhưng hiện nay trên toàn hành tinh chỉ còn 25 vùng nằm ở các châu lục.

Rừng là nơi cư trú của hơn 10 triệu loài động, thực vật. Phá rừng là một trong các nguyên nhân chủ yếu để trong 1 giờ có ba loài bị diệt chủng, có 27 nghìn loài chết hàng năm, có hàng chục nghìn loài đi đến bờ diệt chủng ...

Loài người đã sống ổn định trong các vùng sinh thái đa dạng vốn đã có của Trái Đất. Các hệ sinh thái (chủ đạo là hệ sinh thái rừng) trên hành tinh đã ban tặng cho loài người vốn của cải khổng lồ : khoảng 33 nghìn tỉ đôla trong một năm. Tiêu diệt các hệ sinh thái cũng tức là tiêu diệt cuộc sống của chính mình.

III. GỢI Ý TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Chuẩn bị bài giảng

1.1. Chuẩn bị nội dung

Đọc SGK. Tham khảo các tài liệu về khoanh nuôi phục hồi rừng, tác hại của việc phá rừng, nguyên nhân làm cho rừng suy giảm cả về số và chất lượng.

1.2. Chuẩn bị đồ dùng dạy học

Phóng to hình 48, 49 SGK và sưu tầm thêm các tranh ảnh khác hoặc băng hình để minh họa nội dung bài giảng.

2. Các hoạt động dạy học

2.1. Hoạt động 1. Giới thiệu bài học

Rừng nước ta đang giảm nhanh cả về số và chất lượng. Chính các hoạt động của con người là nguyên nhân chủ yếu phá hoại rừng. Phá hoại rừng đã gây ra bao nhiêu khó khăn và thảm họa cho cuộc sống và sản xuất của xã hội. Bảo vệ và phát triển rừng, cũng có nghĩa là bảo vệ cuộc sống của cộng đồng dân cư.

GV nêu mục tiêu của bài học nhằm giúp HS có một số hiểu biết cơ bản về bảo vệ rừng, khoanh nuôi phục hồi rừng.

2.2. Hoạt động 2. Tìm hiểu ý nghĩa của nhiệm vụ bảo vệ, khoanh nuôi rừng

Để HS nhận thức được ý nghĩa quan trọng của việc bảo vệ và khoanh nuôi phục hồi rừng, GV có thể giảng theo trình tự sau đây :

Trước hết hướng dẫn HS nhắc lại kiến thức đã học ở bài trước về tình hình rừng nước ta từ năm 1943 – 1995 và nguyên nhân làm cho rừng suy giảm.

Sau đó hướng dẫn HS tìm các dẫn chứng để minh họa tác hại của việc phá rừng (đối với môi trường không khí, đối với đất, đối với các yếu tố thời tiết, đối với bảo tồn giống loài, đối với đời sống và sản xuất ...) thông qua các câu hỏi.

Cuối cùng GV kết luận : việc bảo vệ và khoanh nuôi phục hồi rừng có ý nghĩa sinh tồn đối với cuộc sống và sản xuất của nhân dân ta.

2.3. Hoạt động 3. Tìm hiểu về hoạt động bảo vệ rừng

a) Mục đích bảo vệ rừng

– Giữ gìn tài nguyên rừng. Tài nguyên rừng gồm có các thành phần nào ?...
Trả lời : Tài nguyên rừng gồm có các loài thực vật, động vật rừng, đất có rừng và đồi trọc, đất hoang thuộc sản xuất lâm nghiệp.

– Tạo điều kiện thuận lợi để rừng phát triển. Để đạt mục đích trên, phải áp dụng triệt để các biện pháp bảo vệ rừng.

b) Biện pháp bảo vệ rừng

GV hướng dẫn HS trả lời một số câu hỏi gợi mở, để từ đó dẫn dắt HS tới các biện pháp bảo vệ rừng.

Ví dụ :

– Theo em các hoạt động nào của con người được coi là xâm hại tài nguyên rừng ?

– HS tham gia bảo vệ rừng bằng cách nào ?

– Những đối tượng nào được phép kinh doanh rừng ?... Trả lời : Các đối tượng được phép kinh doanh rừng là : các cơ quan lâm nghiệp của Nhà nước, cá nhân hay tập thể được các cơ quan chức năng lâm nghiệp giao đất, giao rừng để sản xuất theo sự chỉ đạo của Nhà nước.

Cuối cùng GV dẫn dắt HS tới 3 biện pháp cơ bản để bảo vệ rừng như trong SGK.

2.4. Hoạt động 4. Khoanh nuôi phục hồi rừng

Khoanh nuôi phục hồi rừng là một giải pháp lợi dụng triệt để khả năng tái sinh của rừng, kết hợp với các biện pháp bảo vệ, biện pháp kỹ thuật lâm sinh và trồng bổ sung để phục hồi rừng.

a) Mục đích

Tạo hoàn cảnh thuận lợi để các nơi đã mất rừng phục hồi lại rừng có sản lượng cao.

b) Đối tượng khoanh nuôi phục hồi rừng

Dựa vào mục đích khoanh nuôi rừng, GV hướng dẫn HS xác định đối tượng khoanh nuôi phục hồi rừng :

Đất lâm nghiệp đã mất rừng nhưng còn khả năng phục hồi thành rừng :

– Đất đã mất rừng và nương rẫy bỏ hoang còn tính chất đất rừng.

– Đồng cỏ, cây bụi, xen cây gỗ, tầng đất mặt dày.

Các đối tượng trên đều phải đạt một trong các tiêu chuẩn sau : cây con tái sinh của loại gỗ tốt phải có trên 300 cây/ha, hoặc gốc mẹ có khả năng tái sinh có trên 150 cây/ha, hoặc cây mẹ gieo giống có trên 25 cây/ha.

c) Biện pháp khoanh nuôi phục hồi rừng

GV phân tích các biện pháp kỹ thuật đã ghi trong SGK.

– Ở mức độ thấp : chỉ áp dụng các biện pháp bảo vệ chống phá rừng, chống cháy rừng.

– Ở mức độ cao : ngoài các biện pháp tác động ở mức độ thấp, còn áp dụng thêm các biện pháp sau (các biện pháp kĩ thuật lâm sinh) : phát dọn cây cỏ hoang dại ; xới đất vun gốc ; sửa gốc chồi và tỉa chồi xấu ; chặt bỏ cây cong queo, sâu, bệnh ; tra dặm hạt và trồng cây bổ sung.

Hướng dẫn trả lời câu hỏi : vùng đồi núi trọc lâu năm có khoanh nuôi phục hồi rừng được không, tại sao ?

2.5. Hoạt động 5. Tổng kết bài học

- GV chỉ định 1 – 2 HS đọc phần "*Ghi nhớ*".
- Hệ thống và tóm tắt nội dung bài giảng, HS nhắc lại.
- Nhắc lại mục tiêu và đánh giá kết quả bài học.
- Dặn dò HS ôn tập toàn bộ nội dung đã học trong 8 bài của phần 2 để kiểm tra.